

bijlage

Toezichtverslag 2015; financieel toezicht op provincies

Bijlage nummer	1
Datum	1 april 2015
Ons kenmerk	2015-0000111225

Inleiding

Jaarlijks doet de Directie Bestuur, democratie en financiën (onderdeel van het Directoraat-Generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties) verslag van het namens de minister van BZK uitgeoefende toezicht op de provinciale financiën. Hierbij gaat het om het financieel toezicht op de provincies, zoals geregeld in hoofdstuk XIII (paragraaf 3) van de Provinciewet en om het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen waaraan provincies deelnemen, zoals geregeld in hoofdstuk IV (paragraaf 3) van de Wet gemeenschappelijke regelingen en hoofdstuk XIII (paragraaf 3) van de Provinciewet.

Het uitgevoerde financieel toezicht op de provincies richt zich op de beoordeling van de financiële positie van de provincies. Dit is primair gebaseerd op de beoordeling van de provinciale begrotingen, die reëel en structureel in evenwicht dienen te zijn. Structureel evenwicht gaat uit van een begrotingssaldo dat het resultaat is van uitsluitend structurele baten en lasten. Om te kunnen vaststellen of dit het geval is, is gebruik gemaakt van de richtlijnen over de incidentele baten en lasten die zijn opgenomen in de notitie van de commissie BBV van januari 2012. Bij het oordeel over het begrotingsevenwicht worden ook (de ontwikkeling van) het weerstandsvermogen en de vrije beleidsruimte betrokken.

De manier waarop aan het financieel toezicht invulling wordt gegeven, is vastgelegd in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader "Kwestie van evenwicht" dat in het voorjaar van 2014 werd vastgesteld door de minister van BZK en de gedeputeerden verantwoordelijk voor financieel toezicht.

Het in 2014 uitgeoefende financieel toezicht

Ingegaan zal worden op het toezicht op de provinciale begrotingen 2015 (en jaarrekeningen 2013) en de meerjarenramingen 2016-2018. Wat zijn de belangrijkste bevindingen en tot welk oordeel heeft dit geleid inzake de financiële toezichtvorm?

Voor het derde achtereenvolgende jaar is onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting. Ook provincies brengen steeds meer activiteiten onder bij verbonden partijen, zoals bij regionale uitvoeringsdiensten. De begroting moet daarom meer inzicht bieden in de aard, omvang en risico's van de verbonden partijen. Hiertoe is per 1 juli 2013 art. 15 van het BBV aangepast. Getoetst is of de begrotingsparagraaf voldoet aan de

voorschriften die thans worden gesteld. Daarnaast is onderzocht welke voortgang is geboekt ten opzichte van de presentatie in de begrotingen 2014, waarin veelal nog niet was geanticipeerd op de wijziging in het BBV, die in de praktijk onvoldoende duidelijk bleek en daarom verder is toegelicht in de decembercirculaire 2013 van het gemeente- en provinciefonds.

Datum
1 april 2015

Daarnaast is samen met de provinciaal toezichthouders onderzoek gedaan naar het onderhoud van kapitaalgoederen. Omdat veel gemeenten fors aan het bezuinigen zijn als gevolg van tekorten in de grondexploitatie en de dalende algemene uitkering, bestaat de kans dat het onderhoud op de kapitaalgoederen wordt uitgesteld. Ook eventuele tekorten bij de uitvoering van de 3D-taken kunnen tot verdere bezuinigen op het onderhoud van kapitaalgoederen leiden. Hierdoor stijgt de kans op achterstallig onderhoud en kapitaalvernietiging dat bij de meeste artikel 12-gemeenten wordt aangetroffen. Het is de bedoeling om het onderzoek naar het onderhoud van kapitaalgoederen de komende jaren te herhalen.

Financieel toezicht op provinciale begrotingen 2015 en meerjarenramingen 2016-2018 (en jaarrekeningen 2013)

De belangrijkste bevindingen zijn:

- Uit het onderzoek naar de begrotingen 2015 en meerjarenramingen 2016-2018 komt naar voren dat er geen provincies zijn waarvan de begroting een structureel tekort vertoont, dat wil zeggen dat de structurele lasten niet worden gedekt door structurele baten.
- Alle provincies hebben over het jaar 2013 jaarrekeningen ingediend met een positief saldo.
- De provincies hebben de begrotingen en rekeningen ingezonden binnen de wettelijk gestelde termijnen (in artikel 207, lid 2 van de Provinciewet).
- Voor alle provincies geldt dat ook met betrekking tot de inhoud van de verplichte paragrafen (met toelichtende dwarsverbanden binnen de begroting), de begroting op hoofdlijnen voldoet aan de te stellen eisen van wet- en regelgeving.

Het totaal van de algemene reserves en bestemmingsreserves van alle provincies wordt per 1 januari 2015 geraamd op bijna € 14,8 miljard (per 1 januari 2013 was dit € 15,6 miljard). In de periode 2015-2018 is er per saldo sprake van een geraamde onttrekking aan de reserves van € 2,6 miljard (in de periode 2013-2016 was dit € 2,9 miljard). Dit betekent een afname van ruim 18% ten opzichte van 2014 (vorig jaar was sprake van een geraamde afname van 19%).

Op grond van het vorenstaande is geconcludeerd dat er voor geen van de provincies aanleiding is om voor het jaar 2015 op basis van de financiële positie of anderszins over te gaan tot het instellen van preventief toezicht. Dit oordeel en de belangrijkste toezichtbevindingen zijn in toezichtbrieven aan Provinciale Staten (aanbevelingen en meer uitgewerkte bevindingen evenals verzoeken tot verbetering als er niet cf. wet- en regelgeving is gehandeld) en Gedeputeerde Staten (op hoofdlijnen) opgenomen. De toezichtbrieven zijn in december 2014 verzonden en aan Provinciale Staten is gevraagd om vóór 1 april 2015 te reageren op de aanbevelingen en bevindingen.

Onderzoek naar de paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting

Op grond van het onderzoek kon worden vastgesteld dat de informatie over de verbonden partijen in de provinciale begrotingen verder is verbeterd. Bijna alle

provincies voldoen aan de eisen die in art. 15 BBV zijn gesteld aan de lijst van verbonden partijen.

Datum
1 april 2015

Onderzoek onderhoud kapitaalgoederen

Wij hebben geconstateerd dat de paragrafen onderhoud kapitaalgoederen per provincie qua inhoud en het gebruik van begrippen behoorlijk verschillen. Omdat het belangrijk is dat deze paragraaf een helder inzicht biedt, willen we in overleg met de provinciaal toezichthouders in het eerste kwartaal van 2015 met een voorbeeld komen hoe zo'n paragraaf er uit zou kunnen zien.

Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen

In het kader van het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen waaraan de provincies deelnemen, worden in grote lijnen dezelfde beoordelingscriteria gehanteerd als hiervoor voor de provincies is weergegeven.

In 2014 hebben we bij het toezicht op de gemeenschappelijke regelingen gelet op de tijdige inzending, de sluitendheid van de begroting en de bevindingen van de accountant bij de jaarrekening. Geen van de gemeenschappelijke regelingen is om financiële redenen onder preventief toezicht gesteld. In de toezichtbrieven aan de gemeenschappelijke regelingen die recent zijn opgericht om de uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht te behartigen (Regionale Uitvoeringsdiensten) is aandacht gevraagd voor het opbouwen van weerstandscapaciteit. Indien dit onvoldoende gebeurt zullen eventuele exploitatietekorten moeten worden afgerekend met de deelnemers.
